

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра міжнародних відносин та міжнародного права
ПРОГРАМА ЕКЗАМЕНУ з дисципліни
«Міжнародна інформація»

Курс: II

Спеціальність: 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Форма проведення: письмова

Тривалість проведення: 2 академічні години (1 год. 20 хв.)

Максимальна кількість балів: 40 балів

Критерії оцінювання:

Кількість балів	Рівень знань
36–40	Високий рівень теоретичних знань у межах обов'язкового матеріалу з, можливо, незначними недоліками
25–35	Достатній рівень теоретичних знань у межах обов'язкового матеріалу з незначною кількістю змістовних помилок
15–24	Середній рівень теоретичних знань у межах обов'язкового матеріалу із значною кількістю змістовних недоліків
14–0	Низький незадовільний рівень теоретичних знань у межах обов'язкового матеріалу, що потребує самостійного доопрацювання навчального курсу

Екзаменаційне завдання (однакове для всіх студентів) з дисципліни «Міжнародна інформація»: «Основи міжнародних інформаційних відносин», «Теорія та практика комунікацій», «Практикум з інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах» включає 80 тестових завдань (по 0,5 балів за кожен правильну відповідь).

Екзаменаційні питання з дисципліни
«Теорія та практика комунікацій»

1. Проаналізувати моделі комунікації: Г. Лассуелла, Е. Ноель-Нойман, Шеннона-Вівера.
2. Визначити відмінність між лінійними та інтерактивними моделями комунікації.
3. Проаналізувати класифікацію комунікації.
4. Розкрити особливості ділової комунікації.
5. Визначити форми, моделі ділової комунікації.
6. Дати визначення комунікаційній діяльності, комунікаційній дії.
7. Виділити комунікаційні бар'єри і канали.
8. Визначити особливості вербальної комунікації.
9. Розкрити особливості публічного виступу.
10. Охарактеризувати засоби невербального спілкування.
11. Визначити комунікативні технології: поняття, види.

12. Проаналізувати явище політичної пропаганди.
13. Охарактеризувати політичний перфоманс як комунікативну технологію.
14. Розкрити поняття іміджу держави.
15. Окреслити поняття «масова комунікація».
16. Розкрити суть «холодних» та «гарячих» медіа.
17. Пояснити специфіку правового регулювання відносин в мережі Інтернет.
18. Вказати суб'єкти та об'єкти політичної комунікації.
19. Визначити поняття «імідж», його види та складові.
20. Проаналізувати іміджеві стратегії та прийоми.
21. Охарактеризувати техніки моделювання політичного іміджу.
22. Визначити особливості публічної дипломатії як засобу міжнародної комунікації.
23. Розкрити суть концепції «м'якої сили».
24. Визначити суб'єкти, об'єкти публічної дипломатії.
25. Окреслити завдання віртуальної дипломатії.
26. Визначити поняття міжкультурна комунікація.
27. Описати рівні міжкультурної комунікації.
28. Визначити основні бар'єри у міжкультурній комунікації.
29. Дати визначення «висококонтекстним і низькоконтекстним» культурам.
30. Визначити особливості контактних і неконтактних культур.

**Екзаменаційні питання з дисципліни
«Основи міжнародних інформаційних відносин»**

1. Розкрити сутність поняття «гібридна війна» як нової форми глобального протистояння.
2. Визначити передумови виникнення гібридних загроз на Сході Європи.
3. Розкрити сутність концепції гібридної війни за Ф. Хоффманом.
4. Дати характеристику концепції мережево-центричної війни.
5. Охарактеризувати моноцентричну модель системи політичного устрою сучасної Росії.
6. Визначити напрями та методи російської спецпропаганди.
7. Охарактеризувати використання Росією інструментарію інформаційно-ідеологічної експансії на прикладі реалізації проекту «руського міра».
8. Дати характеристику концепції євразійства.
9. Проаналізувати напрями діяльності ЄС та його держав-членів щодо вироблення загальноєвропейських та національних механізмів протидії розгортанню російської інформаційної агресії.
10. Розкрити сутність понять «інформація», «інформаційна взаємодія», «кодування-декодування інформації», «збереження інформації», «відтворення інформації», «суб'єкт інформаційних відносин».
11. Розкрити сутність філософської наукової галузі семіотики.
12. Дати характеристику основних властивостей інформації (істинність, об'єктивність, стійкість, актуальність, цінність, доступність, екологічність).
13. Охарактеризувати особистість як суб'єкта інформаційних відносин.
14. Дати характеристику основних функцій спілкування (комунікативна,

інтерактивна, перцептивна).

15. Розкрити роль ЗМІ як віртуальної «четвертої гілки» політичної влади.
16. Охарактеризувати сучасну структуру ЗМІ.
17. Визначити роль медіапростору та охарактеризувати його спеціальні засоби (ЗМІ, прес-служби, соціальні мережі тощо).
18. Окреслити сучасні проблеми міжкультурної глобалізації та міжкультурного діалогу/полілогу.
19. Охарактеризувати розгортання контексту інформації, яку отримує людина з навколишнього середовища, у трьох площинах: естетичній, історичній та мовній (за Г.-Г. Гадамером).
20. Визначити актуальні проблеми екологічної та психологічної безпеки інформаційного середовища.
21. Дати характеристику рівнів сприйняття інформації за Н. Карамішевою (лінгвістичний, історичний, евристичний, логічний).
22. Розкрити основні положення Нової стратегії НАТО (грудень 2015 р.) щодо протидії гібридним загрозам.
23. Розкрити сутність поняття «громадська думка» як психологічного феномену.
24. Проаналізувати основні ідеї роботи Жана Габріеля Тарда «Суспільна думка та натовп».
25. Охарактеризувати прийоми впливу на громадську думку (позиціонування, міфологізація емоціоналізація, візуалізація; впровадження моделей сприймання).
26. Визначити завдання ЗМІ як основного інформаційного каналу для зв'язку з громадськістю та формування громадської думки.
27. Охарактеризувати три категорії ЗМІ (найменш агресивні; що здійснюють помірний вплив на громадськість; що агресивно поширюють інформацію з використанням максимальної кількості інформаційно-технологічних ресурсів медіапростору).
28. Охарактеризувати психологічну складову діяльності ЗМІ.
29. Проаналізувати значення та роль медіаосвіти в інформаційному суспільстві.
30. Дати характеристику епосі фейків (fake-епоха) та психології масової дезінформації.
31. Проаналізувати основні ідеї роботи «Психологія брехні» Пола Екмана.
32. Визначити спільні та відмінні риси у поняттях «інформаційний булінг», «кібер-булінг», «тролінг».
33. Визначити сутність поняття «маніпуляція».
34. Проаналізувати явище маніпуляції як виду духовної, психологічної прихованої дії на психічні структури людської особистості.
35. Дати характеристику передумов виникнення маніпулювання.
36. Визначити основні прийоми маніпуляції суспільною свідомістю.
37. Охарактеризувати методи та прийоми підсвідомого впливу (приховане інформаційне навіювання; семантичне маніпулювання; інформаційне відволікання; ефект терміновості повідомлень; створення суспільного

резонансу; драматизація подій, що відбуваються; створення образу ворога; формування стереотипів та міфів).

38. Дати характеристику технологій маніпулювання, розрахованих на безсвідоме.
39. Розкрити сутність поняття «глобальний інформаційний простір» (ГІП).
40. Проаналізувати сутність феномену «української кризи» у сучасній системі міжнародних відносин.
41. Визначити ризики, що виникли для системи колективної безпеки НАТО на східному фланзі (Польща, країни Балтії та північної Європи) у зв'язку з російською агресією.
42. Розкрити сутність поняття «інформаційна політика держави».
43. Визначити основні напрями державної політики України в інформаційній сфері.
44. Дати визначення понять «кіберпростір», «кібербезпека», «кіберзагрози», «кібератаки».
45. Визначити основні пріоритети щодо підвищення якості захисту кіберпростору України.
46. Дослідити на конкретних прикладах позитивні зміни, що відбулися в інформаційній політиці України в процесі осмислення нової реальності.
47. Охарактеризувати феномени «друкарської людини» та «Галактики Гутенберга» (Г. М. Маклюен).
48. Проаналізувати феномен «одновимірної людини» за Г. Маркузе.
49. Пояснити сутність поняття «холодна війна 2.0».
50. Дати характеристику основним положенням Окінавської Хартії 2000 р. (утвердження нового інформаційного суспільства та ГІП).

**Екзаменаційні питання з дисципліни
«Практикум з інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних
відносинах»**

1. Розкрийте систему інформаційно-аналітичної діяльності.
2. Охарактеризуйте інформацію як наукову категорію.
3. Проаналізуйте етапи інформаційно-аналітичної роботи.
4. Визначте критерії оцінки інформації.
5. Компаративний аналіз у процесі прийняття політичних рішень.
6. Метод бінарного компаративного аналізу.
7. Принципи діалектичного підходу в інформаційно-аналітичній діяльності
8. Розкрийте зв'язок понять «проблема-протиріччя» в міжнародних відносинах.
9. Метод SMART-цілі та дерево цілей у формуванні варіантів розв'язання політичних протиріч.
10. Визначте сутність політичного прогнозу.
11. Розкрийте типологію політичного прогнозування.
12. Система методів політичного прогнозу.
13. Визначте види політичного прогнозу за показником «час».

14. Поясніть роль та значення гіпотези в інформаційно-аналітичній діяльності.
15. Методи виявлення латентних процесів в міжнародних відносинах.
16. Сутність технологій OSINT, і їх застосування в інформаційно-аналітичній діяльності.
17. Сутність Ретроспективного аналізу політичних процесів.
18. Розкрийте сутність методу системного аналізу об'єктів та явищ.
19. Особливості системного підходу у прийнятті політичних рішень.
20. Розкрийте сутність методу івент-аналізу.
21. Розкрийте сутність SWOT-аналізу.
22. Визначте роль когнітивного картування в аналізі прийняття політичних рішень.
23. Місце факторного аналізу в прогнозуванні та розробки політичних рішень.
24. Принципи, на яких базується прогнозування політичних процесів.
25. Сутність застосування методу екстраполяції в прогнозуванні.
26. Охарактеризуйте сценарний метод як інструмент вироблення прогнозів.
27. Визначте роль метод аналогій у прогнозі розвитку проблемної ситуації.
28. Комп'ютерне моделювання (математичне моделювання).
29. Розкрийте значення аналітичних документів у міжнародних дослідженнях.
30. Розкрийте основні елементи аналітичної записки.

Перелік рекомендованої літератури та навчальних матеріалів

Рекомендована література:

1. Аналітика, експертиза, прогнозування: монографія / Є. А. Макаренко, М. М. Рижков, М. А. Ожеван. К.: Наша культура і наука, 2003. 614 с.
2. Базалук, Олег. *Теория войны и мира. Геофилософия Европы*. Київ: МФКО, 2016.
3. Баронін А. С. Аналіз і прогноз у політиці та бізнесі: курс лекцій / А. С. Баронін. К.: Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2005. 128 с.
4. Гондюл В. П. Основи міжнародних інформаційних відносин : [Матеріали до навчальної дисципліни]: [Електронний варіант] / В. П. Гондюл. К. : ІМВ, 2002.
5. Бурячок В. Л. Інформаційна та кібербезпека: соціотехнічний аспект: підручник / за заг. ред. д-ра техн. Наук, професора В. Б. Толубка. Київ: ДУТ, 2015. 288 с.
6. Важливість євроатлантичної інтеграції у створенні в Україні системи колективної безпеки та оборони під час гібридної війни з Російською Федерацією: колект. монографія / наук. ред.: М. О. Багмет та ін. Миколаїв: ЧНУ ім. Петра Могили, 2016. 94 с.

7. Виговська О. С., Білоусова Н. Б. Інформаційна складова національної безпеки України : колективна монографія. Київ : *Київський ун-т ім. Б. Грінченка*, 2017. 168 с.
8. Гадамер Г.-Г. Істина і метод. *Герменевтика: Основи філософської герменевтики*. Київ: Юніверс, 2000. Т. 1. 464 с.
9. Гай-Нижник П. П., Чупрій Л. В. Формування загальнонаціональної ідентичності українців в контексті сучасних викликів. *Збірник наукових праць «Гілея: науковий вісник»*. Київ, 2015. Вип. 101. С. 474–481.
10. Головка А. А. Захист кіберпростору як складова інформаційної безпеки України в умовах гібридної війни. *Молодий вчений*, 2016. № 4. Ч. 2. С. 333–336.
11. Горовий В. М. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського; наук. ред. Л. А. Дубровіна / В. М. Горовий. К., 2010. 360 с.
12. Гуржи, Володимир. Релігійні витоки і цивілізаційний потенціал доктрини «русського міра». *Вододіли секуляризації*. Український інститут стратегій глобального розвитку і адаптації, Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2015. С. 180–190.
13. Денисюк, С. Г. Комунікологія : навчальний посібник / С. Г. Денисюк. Вінниця : ВНТУ, 2015. 102 с.
14. Іванов В. Т. Контент-аналіз / В. Т. Іванов. К., 1994. 63 с.
15. Кириченко В. В. Психологія інформаційної діяльності: навч. посіб. 2-ге вид., вип. і доп. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2015. 146 с.
16. Ковалинська, І. Невербальна комунікація [Текст] : навчальний посібник для студ. галузі знань 0302 Міжнародні відносини, 0203 Гуманітарні науки / І. Ковалинська; М-во освіти і науки України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. Київ : [б. в.], 2014. 277 с.
17. Курносів Ю. В. Аналітика: методологія, технологія и організація інформаційно-аналітичної роботи : монографія / Ю. В. Курносів, П. Ю. Конотопов. М. : РУСАКИ, 2004. 512 с.
18. Макаренко Є. А. Європейська інформаційна політика: монографія. Київ: Наша культура і наука. 2000. 368 с.
19. Макаренко Є. А. Міжнародні інформаційні відносини: монографія. Київ: Наша культура і наука. 2002. 452 с.
20. Митко А. М. Інформаційне забезпечення політичної аналітики // Політична аналітика та прогнозування : [підручник]. Луцьк : Вежа-Друк, 2013. 228 с.
21. Митко А. М. Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. М. Митко. Луцьк : ВМА «Терен», 2012. 262 с.

22. Митко А. М. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах : [метод. реком. для студ. галузі знань 0302 «Міжнародні відносини»]. Луцьк : ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. 56 с.
23. Міжнародна інформаційна безпека: сучасні виклики та загрози. Київ: Центр вільної преси, 2006. 916 с.
24. Муковський І. Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах : Навч. посіб. / І. Т. Муковський, А. Г. Міщенко, М. М. Шевченко. К. : Кондор, 2012. 224 с.
25. Нашинець-Наумова А. Ю. Інформаційна безпека: питання правового регулювання: монографія. Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 168 с.
26. Особливості інформаційного забезпечення національного консенсусу в сучасній Україні: монографія / В. І. Попик та ін., ред. Т. Дубас та ін. *НАН України, Нац. б-ка ім. В. І. Вернадського*. Київ: НБУ ім. В. І. Вернадського, 2016. 218 с.
27. Почепцов Г. Г. Інформаційна політика: навч. посібник. Київ: Знання, 2008. 663 с.
28. Почепцов Г. Г. Стратегический анализ. Стратегический анализ для политики, бизнеса и военного дела / Г. Г. Почепцов. К., 2004.
29. Почепцов Г. Г. Сучасні інформаційні війни. Київ: Видавництво «Києво-Могилянська академія», 2015. 497 с.
30. Почепцов, Г. Г. Коммуникативные технологии двадцатого века : научное издание / Г. Г. Почепцов. Москва : Рефл-бук ; Киев : Ваклер, 2001. 348 с.
31. Почепцов, Г. Г. Паблік рилейшнз : навч. посібник / Г. Г. Почепцов. 3-те вид., випр. і допов. Київ : Знання, 2006. 328 с.
32. Приходько В. А. Типологія політичного аналізу / В. А. Приходько. Вісник КНУ ім. Т. Г. Шевченка – Філософія. Політологія. Вип. 54–55. 2007. С. 128-129.
33. Рижков М. М. Інформаційне забезпечення прогнозно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах : Підручник для студентів вищих навчальних закладів / М. М. Рижков, Н. Б. Белоусова. К. : Центр вільної преси, 2009. 204 с.
34. Романов В., Рудік О., Брус Т. Вступ до аналізу державної політики : Навчальний посібник. К. : Основи, 2001. 238 с.
35. Світова гібридна війна: український фронт: монографія / заг. ред. В. П. Горбуліна. Київ: НІСД, 2017. 496 с.
36. Телешун С. О. Політична аналітика, прогнозування та політичні консультації : курс лекцій / С. О. Телешун, А. С. Баронін. К. : Вид. ПАЛИВОДА А. В., 2001. 112 с.
37. Чічановський А. А. Інформаційні процеси в структурі світових комунікаційних систем : підручник / А. А. Чічановський, О. Г. Старіш. К. : Грамота, 2010. 568 с.

38. Шарков Ф. И. Коммуникология. Основы теории коммуникации : учебник / Ф. И. Шарков. М. : Дашков и Ко. 592 с. URL : iub.at.ua/_ld/0/61_._.pdf
39. Шпига П. С. Інформаційно-аналітичне забезпечення зовнішньої політики : [Конспект лекцій] / П. С. Шпига. К. : КиМУ, 2004.
40. Юськів Б. М. Контент-аналіз. Історія розвитку і світовий досвід : [монографія] / Б. М. Юськів. Рівне : «Перспектива», 2006. 203 с.
41. McLuhan M. The Gutenberg Galaxy: The Making of Typographic Man. Toronto: Univ. of Toronto Press, 1962.
42. Sun Tzu. The Art of War. URL: <http://classics.mit.edu/Tzu/a>
43. WEB-психолог. URL : <http://www.sinor.ru/~ogloblin/tests.php>.

Інші навчальні матеріали:

1. Конспекти лекцій.
2. Доповіді та презентації на семінарських та практичних заняттях.
3. Виконані завдання самостійної роботи.

Зразки тестів з екзаменаційного завдання:

Термін «інформація» походить від латинського слова «informatio», що означає:

- а) знання;
- б) поняття;
- в) роз'яснення, викладення;
- г) факти.

Хто з вчених вважає, що інформація - це засіб та система обробки даних?

- а) Д. Белл;
- б) С. Гамелінк;
- в) Л. Землянова;
- г) Х. Моулана.

Науковий підхід до вивчення теорії комунікації, який користується поняттями герменевтики, гомілетики, риторики, теорії аргументації називається:

- а) традиційний;
- б) прикладний;
- в) філологічний;
- г) загальнотеоретичний.

Недоліком лінійної моделі комунікації Г. Лассуелла є:

- а) відсутність можливості перевірити її на практиці;
- б) відсутність передбачення зворотного зв'язку процесу комунікації;
- в) абстрагування від змісту інформації;
- г) відображення технічних способів комунікації.

Перше в світі агентство новин було створене в:

- а) 1777 р.
- б) 1835 р.
- в) 1847 р.
- г) 1856 р.

До якого типу промов належить виступ на підтримку політичної партії?

- а) промови, що читаються за конспектом;
- б) промови, які готують заздалегідь і вчать напам'ять;
- в) промови, які готують заздалегідь, але не вчать напам'ять;
- г) імпровізовані промови (експромти).

Екзаменатор
Завідувач кафедри

І. В. Ворошилова
І. В. Жалоба